

Studenti se učí leninské cestě

4. března 2009

Normalizace ve škole znovu ožívá. Ale ve vzdělávacím projektu

OSTRAVA Obrovský rudý transparent, který zdobí chodbu Gymnázia Olgy Havlové v Ostravě, není novodobý. Našli ho ve sklepě školy, kde zůstal od doby prvomájových průvodů. Ve škole nyní znovu hlásá „Leninskou cestou za trvalý mír“.

„Ten transparent je autentický,“ popisuje stručně velký kus plátna Petr Šimíček, který ve škole učí dějepis. Včera ho využil při dvoudenní středoškolské konferenci Československo a Ostrava v čase normalizace. Semináře se účastní desítky studentů nejen z gymnázií v Ostravě, ale i v Opavě nebo ve Zlíně. O dobách vlády Gustáva Husáka přednášejí pamětníci i odborníci.

Na nástěnkách visí Rudé právo, stejně jako protokoly o výsleších tehdejších disidentů. Fotografie ukazují, jak šiky uniformovaných policistů rozhánějí koncert alternativních skupin v Orlové dřív, než začal. „Pro naše studenty je už normalizace hluboká minulost,“ vysvětluje Šimíček, proč zvolil pro konferenci zrovna toto téma.

Jedním z ústředních bodů konference je příběh skupiny The Plastic People of the Universe. Studenti viděli včera o skupině dokumentární film natočený režisérkou Janou Chytilovou, večer uslyšeli živý koncert skupiny v porubském rockovém klubu a dnes mají na programu promítání dílu seriálu třicet případů majora Zemana s názvem Mimikry, který byl jakýmsi odkazem na její působení. „Studenti uvidí, jak byla normalizační propaganda schopna tyto lidi vykreslit,“ plánuje Šimíček.

Jedním z přednášejících je i známý pražský odborník na český underground Martin Machovec. „Taková akce, jaká probíhá nyní v Ostravě, je zcela ojedinělá a mělo by jich být mnohem víc. Na střední školy chodím poměrně málo. O tehdejší kulturní podzemí se spíše zajímají na vysokých školách,“ říká autor knih a článků o pronásledované kultuře.

Další z přednášejících Tom Rett včera pouštěl studentům hudbu normalizačních časů. Školou zněly písně hudebního souboru ÚV SSM Plameny nebo nezapomenutelných zpěváků Pavla Lišky či Josefa Laufera. „I když si dnes pustíte Český rozhlas, mnohé ty písničky znějí stále éterem. Nevím, čím to je,“ konstatoval profesor. Na druhé straně pouštěl i nahrávky skupiny DG 307 a Pavla Zajíčka. Tito interpreti dostali nálepku nepřizpůsobiví a pronásledovaní. „Underground zásadně s establishmentem nespolupracuje, a to nijak,“ vysvětloval studentům.

O tom, jak kvůli svému otci vyloučenému z KSČ nemohl studovat lékařství, vykládal studentům i porubský starosta Lubomír Palyza (ČSSD). „Přeji vám, ať nepotkáte stejné soudruhy učitele, jaké jsem zažil já, a ať nějakou normalizaci nezažijete,“ prohlásil.

Slovo normalizace si vymysleli sami komunisté, zaznělo Chvíli nato se na promítacím plátně objevila velká černobílá fotografie Gustáva Husáka. „Ta fotografie je šedá a vyblitá. Silně připomíná dobu, jakou normalizace byla,“ řekl další z přednášejících Jiří Sovadina.

„Normalizace pochází z úst komunistů. Je to jejich slovo. Znamená návrat před pražské jaro,“ vysvětloval.

Poslouchající studenti se již v drtivé většině narodili do svobodných poměrů, tedy v roce 1990 a později. „Doma o tom tolik nemluvíme, a když, tak míváme občas rozdílné názory. Tady se těším, že se dozvím víc,“ prohlásil osmnáctiletý student Ondřej Hrbáč. Jeho kolega Jakub Výtisk s ním souhlasil. „Myslím, že díky konferenci lépe pochopím souvislosti. Půjdu se podívat i na koncert Plastiků. Že bych si doma pouštěl jejich CD, tak to tedy ne, ale náš profesor češtiny je z nich nadšený. Takže leccos o nich vím,“ svěřil se Výtisk.

Obdobná historická konference věnovaná dějinám posledních desetiletí se na Gymnáziu Olgy Havlové koná počtvrté. V minulých letech na ní pamětníci a odborníci rozebírali se studenty téma okupace roku 1968 nebo problematiku teroru padesátých let. „Myslíme si, že výuka moderních dějin je velmi důležitá. Jsou totiž ještě školy, kde tato výuka končí událostmi po druhé světové válce,“ říká vyučující dějepisu Petr Šimíček.

JAN KRÁL